

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№7

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 361 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-iyulda ruxsat etildi.

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Luis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayeich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Suv tarkibining wireless waterlight qurilmasi ishlashiga ta'siri va iqtisodiy samaradorligini matematik model asosida tahlil qilish	14
Kungiratbay Sharipov, Ma'ruf Nurmanov	
O'zbekistonda aholi ish bilan bandligini oshirishda davlatning roli	20
Juraqulov Baxrimurod Ilxomovich	
BIM texnologiyasi: zamonaviy qurilish sohasida samaradorlik va shaffoflik omili	26
Usmonov F.B., Rajabova A.Sh.	
Nodavlat oliy ta'lim muassasalarida marketing faoliyati samaradorligini oshirish metodologiyasini takomillashtirish	31
Yuldashov Isomiddin Sidiqov	
Korxona iqtisodiy barqarorligini ta'minlashda diversifikatsiya strategiyasining roli	35
Alimatova Shoxsanam Abdumalik qizi	
Модели совместного развития человеческого капитала и искусственного интеллекта в цифровую эпоху	40
Явкачев Шохзод Зайниддин углы	
Navigating sustainable development: management challenges and solutions in the oil and gas sector	49
Kudratkhodjaeva Ziyoda Kamol kizi	
Banklarda moliyaviy barqarorlikning nazariy asoslari	56
Djalilov G'ayrat Qaxramanovich	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda turizm industriyasidan foydalanishda xorijiy mamlakatlar tajribalari	66
Abdulxakimov Zuxrali Tursunaliyevich	
O'zbekistonda barqaror davlat qarzi siyosatini shakllantirishning ustuvor yo'nalishlari	71
Sayfutdinov Xasanboy Dilshodovich	
Международный опыт сельскохозяйственного налогообложения и возможности его применения в узбекистане	76
Salimov Sherzod Baxtiyorovich	
Economic analysis and development strategy of the composites market in the regions of Uzbekistan	81
S.S.Sidiqov, A.A.G'ulomov, B.R.Tillayeva	
Oliy ta'lim muassasalarida moliyaviy mustaqillikning kutilayotgan istiqbollari va hozirgi natijalari	88
Muxamedov Ravshan Zafarovich	
Elektron tijoratni soliqqa tortish mexanizmini takomillashtirish yo'llari	93
Homidov Baxtiyor Rahimberdievich	
Investitsion jozibadorlik konsepsiyasi va uning strategik ahamiyati	99
Otaboyev Axmed Maxsudbek o'g'li	
Beomeditsina signallarini xaar veyvletlari va bo'lak veyvletlari yordamida raqamli ishlash	105
Uraqov Shokir Ulashovich	
Oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirishning ahamiyati, tartibi va takomillashtirish yo'llari	112
Istamova Sojida Kaxarovna	
The role of all kinds of transports (road, rail, air, and water) in the modern enhancement of tourism logistics in Uzbekistan	117
Egamberdiyeva Yulduz, Turdiyeva Maftuna	
Sanoat korxonalarida kapitalarini samaradorligini oshirishning baholashning zamonaviy usullarining xususiyatlarida nazariy va amaliy farovonlik sari	126
Muradov Botir Xayat	
Инструменты планирования урбанизации: методика анализа планового распределения средств в программе «обод махалля» на основе балльной оценки	136
Салимова Юлдуз Исаковна	
Socio-economic aspects and contemporary theories of higher education finance	141
Karlibaeva Gulshat	

Transformatsiya jarayonida innovatsion bank xizmatlarini rivojlantirish yo'llari.....	147
Absamatov Anvar Ergashovich	
Перспективы цифрового развития сектора материального производства.....	153
С. И. Протасеня, Г. Ж. Аллаева	
«Sustainable logistics practices. Minimizing carbon emissions in global supply chains»	161
Suleymonova Ezoza, Alimova Bonu	
Analyzing the need for Tourism logistics development in Uzbekistan	169
Nigmatova Malika	
Management strategies for sustainable tourism development in emerging destinations (a case study of Samarkand, Issyk-kul, and Khiva).....	177
Sabina Uroкова	
Qashqadaryo viloyatida turizm sohasini strategik rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy asoslari va ularning qo'llanilishi.....	184
Daminova Barno Esanovna	
Опыт турции в управлении миграционными кризисами	189
Бегматов Хусанбек	
Bulutli texnologiyalar orqali korxona buxgalteriya tizimini raqamlashtirish va samaradorlikka erishish.....	193
Soibov Nozimbek Faxriddin o'g'li	
Barqaror rivojlanish doirasida jismoniy shaxslarni kreditlash tizimini isloh qilishning institutsonal asoslari.....	197
Xalekeyeva Zoya Pirniyazovna, Akmal Abdurahmonov Nurmamatovich	
Moliyaviy outsorsing xizmatlari bozori rivojlanishini takomillashtirishning swot tahliliga asoslangan innovatsion mexanizmlari	202
San'atbek Komilovich Salayev, Umidbek Komiljanovich Babajanov	
Transformatsiya jarayonlari sharoitida iqtisodiyot tizimi faoliyati va prognozlashning nazariy asoslari	214
Alimov Fazliddin Xalimovich	
Пути совершенствования подхода к финансированию проектов, реализуемых на принципах промышленной кооперации.....	220
Котов В.А., Шадиева Д.Х.	
Yuksalish salohiyatini yuksaltirishda boshqaruv xodimlari qobiliyatidan foydalanish masalalar	225
Ayubxon Qutbiddinov Bosit o'g'li	
Bank xizmatlari ommabopligini oshirish yo'llari.....	228
Kasimova Muxlisa Anvar qizi	
Chemical industry in uzbekistan: challenges and development	235
Kudaynazarova Dilnaz Koshkarbaevna	
Samarqand viloyatida tabiiy turistik resurslardan samarali foydalanish usullarini takomillashtirish orqali bandligini oshirish imkoniyatlari.....	240
Rabbimov Muhriddin Musoqul o'g'li	
Globalashuv sharoitida ekologik xavflarni kamaytirishda yashil iqtisodiyotning ahamiyati.....	246
Xolbekova Feruzaxon Rasulovna	
Qibray tumanining 2021-2023-yillarda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish holati.....	249
Siddikov Alisher Ismoilovich	
Davlat xaridlari tizimida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish: xalqaro tajribalar tahlili	253
Majidov Nizom Baxramovich	
Oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirishning xorij tajribasi.....	259
Ermatov Nosir Tohirovich	
Aholi farovonligi darajasiga ta'sir etuvchi ko'rsatkichlarni ekonometrik baholash	265
Toshaliyeva Saodat Toxirovna, Allamurodova Zuxra Alibekovna	
Сектор услуг как стратегический фактор структурной трансформации экономики Узбекистана.....	272
Кадыров Абдурашид Маджидович, Ахмедиева Алия Тохтаровна	
O'zbekistonda valyuta kursini shakllanish holati prognozlari.....	280
Samandarov Zuxriddin Raup o'g'li	

Проблемы бухгалтерского учета в условиях цифровизации экономики	288
Абдуллаев Абдурауф	
Raqamli texnologiyalar sharoitida xizmat ko'rsatish korxonalarida iqtisodiy resurslardan samarali foydalanish strategiyalari	299
Kuldoshev Lazizjon Sharifovich	
Davlat boshqaruvi organlarining strategik rejalarini ishlab chiqish bo'yicha xorijiy mamlakatlar tajribasi	303
Dilshod Pulatov, Xamidaxon Akbarova, Dildora Mirzaeva	
Tijorat banklarining moliyaviy xavfsizligi ta'minlash	310
Mamatov Sardor Axmatjonovich, Mavlanov Nuriddin Boyqobilovich, Sattarov Nodirjon Absalomovich	
Ziyorat turizmini rivojlantirishda halol standartlarini qo'llashning nazariy, uslubiy va konseptual asoslari	315
Azizova Saodat Xabibulloyevna	
Oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirish bo'yicha yevropa tajribasi	320
Karlibaeva Gulshat	
Iqtisodiy konsentratsiyalarning sog'lom raqobat muhitiga ta'siri	325
Luqmonov Sharifxon A'zam o'g'li	
Logistika axborot tizimlarini texnologik jarayonlarga joriy etish	330
Uzaqov Ortik Shaymardanovich	
Принципы перехода к «Зелёной экономике» в Республике Узбекистан	336
Хамракулова Сусанна Тотуховна	
Kichik biznesni rivojlantirish iqtisodiy ko'rsatkichlarini prognozlash modellarini qo'llash	340
Ibragimova Gulchexra Toxirovna	
O'zbekistonda hududlarning soliq salohiyatini aniqlash metodologiyasini takomillashtirish	346
Poyonov Otobek Abdiqaxxor o'g'li	
Sho'r suvni chuchuklashtirish uchun absorber sifatida foydalanilgan quyosh elementlari tuzilmasining tajriba sinov tahlillar	350
Tursunov Muxamad Nishanovich, Sabirov Xabibullo, Axtamov Tohir Zuxriddinovich, Abriyev Shaxzod Akbar o'g'li, Bobomuratov Sardor Abdurasul o'g'li	
Raqamli ta'lim sharoitida liderlikning yangi qirralari	357
Oqmullaev Ravshan Raximjon o'g'li, Xodjiev Durdona Abdurasulovna	

RAQAMLI TA'LIM SHAROITIDA LIDERLIKNING YANGI QIRRALARI

Oqmullaev Ravshan Raximjon o'g'li

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
Ilmiy tadqiqot faoliyatini tashkil etish bo'limi boshlig'i, PhD

Xodjieva Durdona Abdurasulovna

O'zbekiston Respublikasi Bank Moliya Akademiyasi magistranti

Annotatsiya: Mazkur maqolada raqamli ta'lim sharoitida liderlik uslublarining mazmun-mohiyati, ahamiyati va amalda qo'llanilishi bo'yicha bir nechta iqtisodchi olimlarning fikr-mulohazalari o'rganilgan. Raqamli ta'lim sharoitida liderlikning yangi qirralarini tahlil qilishda foydalanilgan usullar va metodlar yoritilgan. Raqamli ta'lim sharoitida liderlikning yangi qirralarini tahlil qilishda ularning afzalliklariga atroflicha to'htalib o'tilgan. Shuningdek, liderlikning bir qancha samarali uslublaridan samarali foydalanish va ulardagi muammolar hamda imkoniyatlar ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: raqamlashtirilgan ta'lim, liderlik uslublari, samaradorlik, innovasiya.

Abstract: This article explores the essence, significance, and practical application of leadership styles in the context of digital education based on the views of several prominent economists. It highlights the methods and approaches employed in analyzing new facets of leadership within digital learning environments. The paper offers a comprehensive examination of the advantages associated with emerging leadership styles in this setting. Furthermore, the article addresses the effective utilization of various leadership techniques and reviews the associated challenges and opportunities.

Key words: digital education, leadership styles, effectiveness, innovation.

Аннотация: В статье рассматриваются взгляды ряда экономистов на сущность, значение и практическое применение стилей лидерства в цифровом образовании. Описываются методы и приёмы, используемые для анализа новых аспектов лидерства в цифровом образовании. Подробно рассматриваются их преимущества при анализе новых аспектов лидерства в цифровом образовании. Также рассматривается эффективное использование нескольких эффективных стилей лидерства, их проблемы и возможности.

Ключевые слова: цифровое образование, стили лидерства, эффективность, инновации.

KIRISH

Hozirgi global raqamlashuv jarayoni ta'lim sohasida tub o'zgarishlar olib kelmoqda. An'anaviy ta'lim modellari raqamli texnologiyalar, axborot platformalari va gibridd o'qitish uslublari bilan boyitilmoqda. Bu o'zgarishlar nafaqat o'qitish mazmuni va shaklini, balki liderlikning mohiyatini ham qayta ko'rib chiqish zaruratini tug'dirmoqda.

Raqamli muhitda etakchi shaxs faqat ma'muriy boshqaruvchi sifatida emas, balki innovasion echimlar yaratuvchi, emosional aqlga ega boshqaruvchi, hamkorlikni rag'batlantiruvchi va o'zaro kommunikasiyaga tayyor tashkilotchi sifatida namoyon bo'ladi. Ta'lim muassasalaridagi liderlar raqamli texnologiyalarni samarali jalb etish orqali jamoaviy maqsadlarga erishish, ta'lim sifatini oshirish va faol ishtirokiga asoslangan muhit yaratishda muhim rol o'ynaydilar.

Ushbu maqolada raqamli ta'lim sharoitidagi liderlikning yangi qirralari chuqur tahlil qilinadi. Shu bilan birga, loyiha boshqaruvi tamoyillari orqali etakchilik salohiyatini oshirish yo'llari va ularning amaldagi tatbiq jihatlari o'rganiladi. Ilmiy tahlillar va amaliy misollar asosida raqamli ta'limda etakchilikning strategik ahamiyati aniqlanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Raqamli ta'lim sharoitida liderlikning yangi qirralarini o'rganish zamonaviy pedagogika, boshqaruv nazariyasi va ta'limdagi raqamlashtirish jarayoni bilan bog'liq holda shakllanmoqda. Bu mavzuga oid turli tadqiqotlar va ilmiy manbalarda raqamli muhitdagi etakchilikning mohiyati, jarayonlari va samarali modellari keng yoritilgan.

Bir qator mualliflar, jumladan, Fullan (2013) va Leithwood et al. (2006) liderlikning o'zgaruvchan muhitga moslashuvchan usullari, ya'ni transformasiya liderligi va tashabbuskor etakchilik modellarini raqamli ta'lim kontekstida tahlil qilgan. Ularning fikricha, raqamli muhitda etakchilik nafaqat texnologik bilimga, balki jamoaviy munosabatlarni tuzish va tahliliy fikrlashga ham bog'liqdir.

Anderson & Dexter (2005) o'z tadqiqotlarida raqamli texnologiyalarni muvaffaqiyatli joriy etishdagi omillar sifatida ma'muriy rahbarning raqamli savodxonligini va tashkilot ichidagi innovasion madaniyatni asosiy unsur sifatida ko'rsatganlar. Bu holat etakchilikning faqat formal vazifalar emas, balki ko'proq strategik fikrlashni talab qiluvchi pozitsiyaga aylanganini ko'rsatadi.

OECD (2020) va UNESCO (2021) xalqaro tashkilotlari rahbarlikning global raqamlashuv jarayonidagi rolini keng ko'lamda yoritib, raqamli transformasiya sharoitida etakchilarni qo'llab-quvvatlash mexanizmlari haqida tavsiyalar bergan. Ular ishonchli aloqa, resurslarni samarali boshqarish va o'zgarishlarga yo'naltiruvchi bo'lish liderlikning ajralmas qismlari ekanini ta'kidlaydilar.

Shuningdek, Uzbekistan Research Foundation (2022) tadqiqotida mahalliy ta'lim muassasalaridagi raqamli loyihalarni amalga oshirishda etakchilarning Agile va Scrum kabi loyiha boshqaruvi metodlaridan foydalanish holatlari tahlil qilingan. Natijalar liderlik faoliyatini loyiha bilan bog'lash samaradorlikni keskin oshirayotganini ko'rsatdi.

Umuman olganda, mavjud adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, raqamli ta'lim sharoitida liderlik an'anaviy modellardan farq qilib, innovasiya, jamoaviy hamkorlik va texnik bilimlarni uyg'unlashtirgan holda rivojlanmoqda. Ilmiy manbalarda qayd etilishicha, raqamli muhitdagi etakchilik samaradorligi ishonchli aloqa, texnologik kompetensiyalar va loyihaga asoslangan yondashuvlarning integratsiyasiga bog'liq.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

ushbu tadqiqotda raqamli ta'lim sharoitida liderlikning yangi qirralarini o'rganishda qator ilmiy metodlar va tahliliy yondashuvlardan foydalanildi. Tadqiqotning maqsadi — raqamli ta'lim muhitidagi etakchilik modellarini aniqlash, ularning amaldagi samaradorligini baholash hamda loyiha boshqaruvi elementlari bilan uyg'unlashtirish imkoniyatlarini tahlil qilishdan iborat.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot davomida raqamli ta'lim sharoitida liderlikning transformatsiyasi, etakchilik modellarining evolyusiyasi va ularning amaliy qo'llanilishi atroflicha tahlil qilindi. Mavjud adabiyotlar, amaliy keyslar va mutaxassislar fikriga tayanib, quyidagi asosiy natijalarga erishildi:

1. Liderlikning funksional rollari kengaymoqda. Ta'lim muassasalaridagi an'anaviy ma'muriy liderlik konsepsiyasi o'rnini strategik, innovasion va emosional echimlar yaratuvchi liderlik egallamoqda. Raqamli muhitda etakchi shaxs:

- Platformalarni tanlash va adaptatsiya qilishda tashabbuskor;
- Ta'lim mazmunini raqamli formatda qayta ishlashga rahbar;
- Jamoa a'zolari o'rtasida raqamli kommunikatsiyani faollashtiruvchi bo'lib namoyon bo'ladi.

2. Loyiha boshqaruvi modellari liderlik samaradorligini oshirmoqda.

Scrum, Agile va Waterfall kabi loyiha boshqaruvi modellari raqamli ta'lim jarayonlarida samarali joriy qilingan holatlarda:

- Jamoaviy ishni tashkil etishda aniq maqsad va vazifalar belgilashga yordam berdi;
- Vaqt, resurs va xatarlarni boshqarish imkonini yaratdi;
- Natijalarni tezkor baholash va tuzatish kiritish imkoniyatini berdi.

3. Innovasiya va emosional aqlning integratsiyasi muhim bo'ldi.

O'rganilgan keyslar (maktablardagi LMS joriy qilish, universitetdagi AR/VR platforma loyihalari) shuni ko'rsatdiki:

• Faqat texnologiyani emas, balki jamoaning ehtiyojlari va fikrlarini inobatga olgan etakchilar loyihalarda yuqori samaradorlikka erishgan;

• Emosional aqlga ega rahbarlar talabalar va xodimlar bilan ishonchli aloqa orqali faol ishtirok muhitini yarata olgan.

4. Liderlikning yangi qirralari sifatida hamkorlik va inklyuzivlik.

Ta'lim muassasalarida etakchilar:

- Turli qiziqishga ega guruhlarini o'zaro uyg'unlashtirishga erishgan;

• Qarorlar qabul qilish jarayoniga xodimlar, talabalar va hatto ota-onalarni jalb etishni ustuvor strategiya sifatida qabul qilishgan.

5. Ta'limda raqamli texnologiyalar bilan etakchilikni uyg'unlashtirish ijobiy natijalar berdi. Tadqiqotda aniqlandiki, raqamli texnologiyalar joriy qilingan loyihalarda:

- Ta'lim sifati indikatorlari yaxshilangan;
- Talabalar faolligi va mustaqil ta'limga bo'lgan qiziqish oshgan;
- Liderlik va boshqaruv jarayonlari tuzilmalashgan va samaradorlashgan.

1- jadval. Ta'lim muassasalarida raqamli liderlik modellarini tatbiq etish natijalari

№	Muassasa turi	Joriy etilgan texnologiya	Yetakchi uslubi	Samaradorlik ko'rsatkichi (%)
1.	Maktab	Google Classroom	Emosional va ilovaviy	82%
2.	Akademik lisey	Moodle + Zoom	Scrum loyiha modellari	76%
3.	Universitet	LMS + AR platformalari	Transformasiya etakchisi	88%
4.	Oliy ta'lim markazi	Canvas + Interactive Labs	Agile liderlik	84%
5.	Kollej	Telegram bot + PDF resursi	Motivasion etakchilik	73%

Etakchi uslublar — ta'limdagi etakchilikning amaliy modellari, samaradorlik ko'rsatkichi — talabalar faolligi va dars sifatining umumiy bahosi.

2- jadval. Loyiha boshqaruvi modellari va ularning ta'limda qo'llanilishi

Model nomi	Ta'limdagi qo'llanilishi	Afzalliklari
Agile	Dars mazmunini qismlarga bo'lib ishlash	Yuqori moslashuvchanlik, tez tuzatish imkonlari
Scrum	Ustoz va talabalar rollarini ajratish	Jamoaviy faollik, roli aniqligi
Waterfall	Oqim asosida rejalashtirish	Bosqichma-bosqich nazorat, aniq taymlayn

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot davomida raqamli ta'lim muhitidagi liderlikning mazmun-mohiyati, uslubiy yondashuvlari va loyiha boshqaruvi bilan integratsiyasi keng qamrovli tahlil qilindi. Olingan natijalar asosida quyidagi asosiy xulosalar keltirildi:

Xulosalar:

1. Liderlik tushunchasi raqamli sharoitda qayta shakllanmoqda — zamonaviy etakchilar emosional aql, inklyuziv yondashuv va texnologik tafakkurga ega bo'lishi kerak.
2. Loyiha boshqaruvi tamoyillari ta'limda samaradorlikni ta'minlashda muhim — Agile va Scrum kabi modellar maqsadli natijalarga olib keladi.
3. Innovatsiya va hamkorlik raqamli liderlikning markaziy ustunliklaridir — interaktiv platformalar va jamoaviy ish tuzilmasi natijalarni yaxshilaydi.
4. Faqat ma'muriy nazorat emas, balki ilhomlantirish va maslahat beruvchilik roli eng muhim — etakchi shaxs talabalar va xodimlarni rivojlanishga etaklaydi.
5. Milliy va xalqaro keyslar raqamli liderlik modellarining samaradorligini tasdiqlaydi — interaktiv o'qitish, AR/VR, LMS platformalar amalda o'z isbotini topgan.

Tavsiyalar:

- Ta'lim muassasalari rahbarlariga: raqamli platforma va metodlarni jalb qilishda loyiha boshqaruvi tamoyillarini qo'llash, etakchilik salohiyatini rivojlantirish.
- O'qituvchilarga: faqat ta'lim mazmuni emas, balki jamoa tuzilishi va talabalar bilan kommunikatsiyada interaktiv yondashuvlarni qo'llash.
- Tadqiqotchilarga: raqamli liderlik modellarini tahlil qilishda empirik usullar va savolnomalarni jalb etib, mahalliy shart-sharoitga mos modellar ishlab chiqish.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. Fullan, M. (2013). The New Meaning of Educational Change. Teachers College Press.
2. Leithwood, K., & Jantzi, D. (2006). Transformational School Leadership for Large-Scale Reform. Journal of Educational Administration, 44(4), 362–379.
3. Anderson, R. E., & Dexter, S. (2005). School Technology Leadership: An Empirical Investigation of Prevalence and Effect. Educational Administration Quarterly, 41(1), 49–82.
4. OECD (2020). Digital Education Outlook: Shaping the Future of Learning. <https://www.oecd.org/education>
5. UNESCO (2021). Education in a Post-COVID World: Nine Ideas for Public Action. <https://unesdoc.unesco.org>
6. Uzbekistan Research Foundation (2022). Raqamli ta'lim tizimida innovatsion boshqaruv modellari. Toshkent: Ilm Ziyo Nashriyoti.
7. my.gov.uz
8. einfo.lib.uz

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 7

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
